

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vln. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 1. rožnika 1912.

Št. 22.

Boroveljska polenta še ni skuhana.

Boroveljsko polento kuhajo že celo leto, a zdaj so vzeli kotel doli z ognjišča in so vrgli vse vkup v pomije. Kuhali so to polento trije, namreč: knezoškofijski ordinarij, deželna vlada in nemški »Volksrat«. — V resnici je hotel knezoškofijski ordinarij izvrstno polento skuhati, a »Volksrat« in deželna vlada je nista hotela mešati. — Da! taka je: Deželna vlada je v svoji ljubezni do katoliške Cerkve odločila: Boroveljska župnija se mora nanovo razpisati, ker je g. župnik Franc Holec resigniral. Vsa čast zadnjemu, ker je kazal tako solidarnost z vso duhovščino! Deželna vlada pa je s tem dala prevzvišenemu kn.-šk. ordinariatu novo klofuto. Opišimo na kratko zgodovino cele boroveljske kompetence.

Menda v majniku ali juniju lanskega leta je knezoškofijski ordinarij poslal svoj predlog na deželno vlado; na prvem mestu je bil predlagan g. Dobrovč, na drugem mestu g. Holec! — Šele ob koncu svečana je deželna vlada prezentirala župnika, in sicer je storila to, kar je najhujši udarec za cerkveno oblast, vzela je kompetenta na drugem mestu. Tako javno, provokatorično nesoglasje med deželno vlado in knezom in škofom mora imeti globoke korenine. Velikokrat se to ne sme zgoditi nobenemu škofu v Avstriji, kajti škofje imajo cesarjevo besedo, da se bo imenoval prvi. — To je mogel storiti le stari sovražnik Slovencev, deželni predsednik Hein, ki je judovskega pokolenja, tisti Hein, ki je pustil odstavljenega Českyja v Št. Ilju kljub vsem protestom kn.-šk. ordinariata mirno župnikovati, tisti Hein, ki še zdaj ni odpravil Českyja iz dežele, je dal torej novemu knezu in škofu kričečo nezaupnico: Hein je izvolil za Borovlje drugega župnika kot prevz. knez in škof dr. Baltazar Kaltner. Kakšen globok vtis napravi tako postopanje na verno, dobro, patrijotično ljudstvo!

Še veliko hujši pa je ta udarec, ako se pomisli, da je to storil deželni predsednik v soglasju z ministrom za uk in bogočastje! Da! moral je priti krščansko misleč minister, »klerikalni« minister, saj imajo vendar splošno Hussareka za krščanskega socialca, da je novemu celovškemu knezu in škofu povedal v brk: Vlada ne sprejme škofovega kandidata. — Radi bi vedeli: V čem obstoja krščansko mišljenje ministra Hussareka? Morda v tem, da izreka s prezentacijo kompetenta na drugem mestu javno nezaupnico katoliškemu škofu? — Liberalni minister bi tega ne bil izahka storil, a minister Hussarek je zagrešil to. — Prevzvišeni knez in škof je opetovano odločno izjavljal, da na vsak način vztraja pri svoji prvi kandidaturi, krivda je torej edinole na strani vlade. Zli duh vlade je pa v tem slučaju bil nemški »Volksrat«! — »Javni mir je v nevarnosti,« tako se je glasilo, »ako pride Dobrovč za župnika! Cerkveni mir je v nevarnosti!« Slava tebi, katoliška Cerkev, ko enkrat začne ta gospoda tvoj mir varovati! Vemo iz verodostojne strani, da se nemški »Volksrat« že briga za zadnjega cestnega delavca! Nemški »Volksrat« ne pusti nobena Kranjca v deželo, slovenske domače uradnike poganja čez mejo, slovenski vernouk izganja iz šol, nastavlja nemške katehete med Slovenci in zdaj komandira knezu in škofu in vladi nastavljanje župnikov.

Kako lepo priložnost je imela koroška vlada, popraviti prvo svojo napako zdaj, ko je knezoškofijski ordinarij protestiral proti prezentaciji g. župnika Holec! Kako lahko bi se bil deželni predsednik postavil na stališče ordinariata, češ, da je prezentacija šele tedaj izvršena, ako knezoškofijski ordinarij potrdi prezentacijo! Nikdo bi ne bil mogel ugovarjati! Ne vemo, ali je to samo razlaga deželne vlade, ali je to odločitev ministra! To je navsezadnje vseeno!

V vsakem slučaju je hotel pokazati Hein: Škofov ugovor je ničla, on gre svojo pot! Toda osebe minejo! Eno pa je, kar

ostane, in to je ljudstvo. Prevzvišenemu knezu in škofu pa kličemo: Na to ljudstvo edino se morete zanesti, tega ljudstva se držite, vse drugo je hlimba! — Judovska klika, farizeji namreč, so se Kristusu sladkali, ga vabili na kosilo, v danem trenutku pa so ga pribili na križ! — Tako je liberalizem vedno delal, in tako bo delal zdaj nemški »Volksrat«.

Prepričani smo in pričakujemo, da bo knezoškofijski ordinarij vedel varovati svoje teptane pravice!

Krasna manifestacija koroške mladine.

V Št. Rupertu pri Velikovcu se je vršil na Binkoštni ponedeljek, kakor lansko leto, pravi praznik koroške mladine, drugi mladeniški tabor za velikovski okraj. Priredila je ta tabor slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško. Cela prireditev je uspela sijajno. Fantov je bilo dopoldne okrog 150 in popoldne nad 200, razun tega pa je bilo še tudi dosti drugega občinstva. Sledeča društva so poslala svoje zastopnike: Železna Kapla, Dobrlavas (30), Škocijan, Globasnica, Pliberk, Sv. Tomaž pri Celovcu (vzoren kot vedno), Želinje, Vogrče, Vobre, Ruda, Grabštanj.

Šentrupertska cerkev in narodna šola ste bili lepo okrašeni; čutili smo, da nas prav iz srca pozdravljajo in se nas vesele. Hvala jim za trud!

Ob pol 10. uri je bila pridiga in sveta maša in ob 11. uri se je začel shod. Pred vhodom v telovadnico je s prisrčnimi besedami pozdravil vse udeležence g. J. Čarf, predsednik društva »Lipa« iz Velikovca.

Shod je otvoril podpredsednik »Slov. kršč.-soc. zveze«. Pozval je udeležence po starem koroškem geslu: »Vse za vero, dom, cesarja!« na trikratni krepek »Živio!« na papeža in cesarja. Po pozdravitvi c. kr. komisarja, ki ga je poslalo velikovsko c. kr. okrajno glavarstvo, je nastopil dr. Natlačen iz Ljubljane, ki je slikal vzor mlade-

dva stebra pri ognjišču in tako napravila podolgasto, zibajočo se gnezdice, h kateremu je oče pridjal še lastnoročno napravljeni voziček — izteptala sta težavno nedeljsko pot v cerkev tesno drug drugega dva para čevljev; a potem je manjši zginil, in dolgi, suhi Tevž Merklič je hodil nekatero nedeljo sam.

Pri taki priložnosti je nosil Tevž iz doline culico od trgovca in kako popravljen, redko kdaj novo železno orodje ali peščico žrebljev. Več iz spodnjega sveta niso potrebovali. Mertličeve njive so bile sicer na bregu, a ker je bilo na solčni strani, so še dobro rodile, in mlad kmet je na vse mislil. Dobil je toliko rži, da je bilo celo leto dovolj za kruh; na najboljši njivici tudi merico pšenice, nekaj sirka, ajde, boba, fižola, prosa, repice in ovs; nekatero leto je naredil tudi olja iz bučnega in konopljevega semena. Za pohištvom je bil pašnik, nasažen s hruškami in jablanami, ki so dale mošt za celo leto. Vir denarja pa je bila tukaj reja živine, od katere so mogli skoraj vsako leto prodati dva odraščena kosa in nekatero leto še kake že starejše ovce.

Dedščina Merkličeva je bil trd kruh; vse njive težavno za obdelovanje in spomladanski nalivi so radi pobrali široke brazde mlade setve. A mladi kmet je neutrudljivo pokvarjeno delo nadomestil z drugim in to-

lašil se je s tem, da za ajdo še ni prepozno. Tevž, nezakonski sin Micike Merkličeve, katera je potem iz nekega vzroka, o katerem niti sama ni premišljevala, ostala neomogućena do smrti, je ohranil tiho ime svojega deda in od tega časa, ko so starega nesli k večnemu počitku zraven hribenske cerkve, je sam opravljaj vse moško delo. Kmalu potem je pripeljal materi na pomoč mlado, slabo, a drugače pridno in pametno sinah, katero si je izbral iz kranjskih žanjic, katera so ga slučajno na poti v cerkev vprašale za delo. Mati je bila zadovoljna, četudi je mlada Truda govorila malo drugačno slovenščino in vse svoje premoženje prinesla le v enem jerbasu, kajti predvsem se je stara spominjala, kako jo je zavrnila kolaričica iz Kajovasi, ko je ponižno snubila njeno hčer za svojega Tevža, češ, da bi se hčerka tam pri njih zgoraj ne privadila. In po vrhu je še staro Mico ganilo, da je prepeval sin pri delu bolj živo in veselo kot drugokrat:

Jaz svoje dekle imam tolko rad,
Da Bog bi dal to na stokrat — holalaho!
Ptička póje svojo pesmico,
Jaz mislim na svojo deklico — holalaho!

Takrat se je Micika spominjala na kratek čas svojega življenja, ko je sama prepevala pesmice in bilo ji je na jok, da je sin

Podlistek.

Lahko noč!

Iz koroških povesti. Po češkem originalu Gabriele Preisove — prosto poslovenil Rožan.

K Merkličevemu posestvu si iz doline navzgor ob lepem vremenu hodil po gozdni cesti dobro poltretjo uro. Po starem so tam pravili tudi pri Grudnovih, ker tukaj po stari navadi imajo posestva dva imena, čeravno je tole posestvo, izmed gorskih posestev najvišje in najmanjše, bilo najmanj znano med rojaki. Po letu se je v svoji navidez nedogledni višavi izgubljalo v zelenem okviru in ga je le časih označil naravnost lahko se vzdigajoči se dim in nekaj belih golobov, ki so nad temnim zelenim okvirom gorskega grebena letali kakor bele iskre. Po zimi v čistem zraku si že od spodaj spoznal v beli okolici majhno pohištvó in tu in tam je nekatera glava pomilovala osamele prebivalce in vprašala, kako odtod hodijo v cerkev?

V času zadnjih gospodarjev, dokler niso prinesli iz podstrešja že dovolj zakrpane konopljene plahte z dvema na novo prištitima trakovoma, ki sta bila privezana na

niča. Po govoru so nastopili na prostem celovski Orli, ki so postavili drog na prostem.

Orli so splošno želi burno odobravanje. Pri sviranju vrlih velikovških tamburašev so Orli točno in spretno razvijali proste vaje, po prostih vajah so pa Orli pokazali svojo gibčnost in spretnost na drogu. Prva zasluga za ta krasen uspeh gre bratu načelniku J. Tišlerju in podnačelniku Bramorju.

Popoldne pa se je prikazal med koroško mladino naš stari voditelj gosp. France Grafenauer, državni in deželni poslanec. Med njim in med drugimi govorniki je pač ta razlika, da ljudstvo ploska že pred njegovim govorom, drugim pa šele po govoru. Čutilo se je, da je ljudstvo in on samo ena duša. Navduševal je koroške fante za vse dobro in blago, za katoliško Cerkev, za pravi avstrijski patriotizem. Burno ploskanje je kazalo, da je zadel v živo, kot navadno.

Tretji govornik msgr. Val. Podgorc je opisal dva največja sovražnika mladine: alkohol in nenravnost. Najvišji vzor naše mladine mora biti: proč z žganjem, proč z nečistostjo! Varčnost, zmernost, samozatajevanje morajo biti pravi stebri naše mladeniške organizacije!

Ob koncu so mastopili zopet Orli, ki so s svojim nastopom zanesli v naša društva veliko navdušenje za telovadbo.

Sklenilo se je, da priredi »Slov. kršč.-soc. zveza« vsako leto tak mladeniški tabor v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Nasloviti pa moramo nekaj besed na c. kr. deželno vlado. Silno smešno se zdi vsem pametnim ljudem, da nekateri smatrajo tako pošteno, vzorno, patriotično in krščansko prireditve za — demonstracijo. Slovencem še na um ni prišlo, izzivati, in cel Velikovec je bil naravnost presenečen, da imajo Slovenci tako urejene, vzorne prireditve. Pri mostu na Dravi sta zakričala dva fanta, katerima je še srajca vun visela, »heil!« in ob mestnem zidu je nosilo par »Ladšvengelnov« plavice. To je bila vsa demonstracija celega Velikovca. Z najboljšo voljo se Velikovčani niso mogli razjeziti, ker miso vedeli, nad čem.

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Deželnega predsednika barona Heina je zadela kap in leži nevarno bolan. K bolniku so poklicali zdravnika dr. Schludermanna in dr. Pichlerja.

† **Dr. Brenčič.** Dne 24. maja je umrl dr. A. Brenčič, odvetnik v Celju. N. v m. p.!

podedoval po nji srce. S Trudo in z dvema potem rojenima otrokoma je prišel na Merkljevo duh polne človeške sreče. Po zimi je bilo v hiši, okoli in okoli obloženi z drvi, milo kakor v gnezdu, in od spomladi do jeseni se je k njim materinsko družila ž njimi zraščena narava. Nebeški obok je bil stvarjen kakor le za nje, da, majhna Micika in njen bratec sta si pripovedovanje babice razlagala tako, da ta skrivnostni Gospod Bog, čegar čista in okrašena podoba je kraljevala v izbi nad durmi, po noči, kadar vse spi, odhaja od njih iz te podobe v svoje nebeško prebivališče.

Kakor njihova lastna nedosežna streha se je razprostiral nad njimi nebeški obok v svojih skrivnostnih izpremembah, v tej ganljivi lepoti, v blagoslovu luči, toplote in dežja in v grozi viharja. Njihova je bila panorama razgleda v svet, in okoli vse to, kar je bila tolažba doma razven živeža in potreba življenja: sosesčina ptičjih stanovanj, veverice po vejah, kristalen studenec vode, katera se je za vrhom po majhni skali razlevala v pene bliščečega slapa, pol slepa vdomačena sraka, sprijaznjena z golobi, kresnice in žabice iz dolince, to vse jim je bilo pridjano v tolažbo življenja, in edino jastreb in lisica, ki sta tukaj kuretini ro-

Železniški osebni promet na binkoštno praznike v Celovcu je bil velikansk. V Celovcu se je pripeljalo 7990 oseb, odpeljalo pa 6100.

Zadruga gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev v Celovcu ima zelo uljudnega tajnika, nekega Prescherna, ki bi mu priporočali, da gre v pouk k zadnjemu pikolu v Celovcu, kako da se je treba obnašati nasproti strankam, tudi če so — slovenske. Le malo manj nacionalne prešernosti.

Otrok v varnostni napravi električne. V Celovcu se je na Beljaški cesti trileten otrok zaletel naravnost v voz električne železnice. Voznik je voz takoj ustavil in so otroka potegnili nepoškodovanega iz varnostne naprave.

Slovensko kršč.-soc. delavsko društvo v Celovcu

priredi v nedeljo dne 2. junija 1912 v veliki dvorani hotela „Trabesinger“ narodno igro

Naša kri.

Igrokaz v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar.

Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Cene: Lože 1 K 50 vin., I. sedež 1 K 20 vin., II. sedež 90 vin., III. sedež 60 vin., stojišča 30 vin., za vojake 20 vin.

Predprodaja vstopnic v „Delavskem domu“, Kosarska ulica št. 30, in Pavličeva ulica št. 7.

K obilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

Dr. Grahl str., zdravnik v Dobrlivasi, je — kakor slišimo — odpravil neko stranko iz Pliberka na Vnebohod tako-le: Danes je praznik, se moram odpočiti. In tako je govoril pri skrajno kritičnem slučaju ženske bolezni. Tudi ljubezen velikega Nemca do — Slovenca. O, vse drugače postopa ta gospod, — kadar so volitve pred vrati . . .!

Poizkušen samoumor. Neka brezposelna delavka iz Št. Ruperta pri Celovcu se je dne 26. maja obesila v Celovcu v Vetrinjskem obmestju z jermenom za čevlje. Našla jo je vojaška patrolja in jo odrezala. Ko se je okrepcala, so jo odpeljali na njeno stanovanje.

Zopet samoumor. Dne 23. majnika ob pol 1. uri popoldne je skočil pivovarniški uslužbenec Janez Stingl, doma iz Steinbichla pri nemškem Št. Vidu, z dravskega mostu v Dravo. Prej je odložil na mostu klebuk in suktnjo. Samomorilčevo dejanje je opazil trgovski pomočnik Rupert Klein-

pala svobodo, sta bila tukaj sovražnika. Kaj čuda, da je slaba Truda, katera je od začetka svojega bivanja tukaj znala iz svoje izkušnje pripovedovati marsikatero dogodbo o človeški hudobiji, vse to pozabila. Oči so ji žarile od sreče, ko je mož od poljskega dela prihajal k jedi in si ni privoščil počitka. Ni hotel, da bi enkrat, ko bo sin prevzel gospodarstvo, stala tu hčerka s praznima rokama. Začel je zanj zbirati srebrnjake v porcelanast piskrček, katerega je Truda s seboj prinesla med svojo doto. Tudi tukaj so znali vendar računati, čeravno noben ni znal ne brati ne pisati.

V posodici je bilo že šestnajst srebrnjakov, ko je Tevžeja iz krasnih upov začel buditi kašelj, kateri se ga je prijel vsled utrujenosti in prehlajenja. Mati je imela shranjen lipov cvet, bezeg in pasjo mast, Tevž je tedaj poskušal drugo za drugim. A zaman, kašelj je bil trdovraten in zadrževal ga je sumljivo od dela. Sreča je bilo že, da je začel šele na zimo pokašljavati, ko ni bilo treba več toliko marljivosti. A potrpežljivost Tevžejevo je dovolj izkušal. Bližala se je polagoma vigred, in kašelj še ni ponehal. Mladi kmet se je na prigovarjanje žensk odločil vprašati zdravnika v mestu, da bi bil enkrat konec temu.

berger, ki je takoj skočil v Dravo in s samomorilcem priplaval na breg že v štirih minutah. Dva zdravnika, ki sta prihitela na lice mesta, sta konstatirala smrt. Stingl je živel v divjem zakonu in mu je njegova izvoljenka zaradi vednega pijančevanja odpovedala stanovanje. Samoumori na Koroškem se v novjšem času strašno množijo. Kako že pravijo nemški nacionalci? »Kärnten ist eine Hochburg des Freisinns« (Koroška je trdnjava svobodomiselstva)!

»Modernizirano« velikovško maniro sem imel čast čutiti binkoštni ponedeljek popoldne, vračajoč se iz Št. Ruperta z mladeniškega tabora. Na ravninici pred pošto je igralo do pol ducata 8 do 12letnih »gospodov frocov«. Komaj mahnem po stari mestni cesti proti Dravi, se vsuje ploha »hajl in zik-ov« za menoj, z vmes pomešanimi »pfui bindišarji«. Moj »Sultan« doma, je ves nor, kadar me po daljšem času zagleda; a kaj je to proti tuljenju te podivjane otročadi! Žalostni sloves, da je velikovška mladež najslabša v lepem vedenju, dá misliti. Navadno se opravičeno sklepa po učencih na — učitelje: »Wie der Lehrer, so der Schüler«. Da, nerazodni otroci si vendar takega sovraštva niso iz prsta izsesali . . . Svetna gosposka mora že dobro poznati svoje »purgarje«, da je poslala na naš shod v naše varstvo toliko orožnikov, da bi pred mesecem dni bili gotovo zadostovali za Markovo procesijo . . .! Vzrok in nauk: Mi vstajamo, — vas pa je strah! — Je li bil še kdo drug tako »lepo« — »pozdravljen«?

Laški ogleduh. V Pontablju je aretiran kot ogleduh tehnični vodja vodnoelektričnih naprav Peccon, Anton Vuerich. Od nekega avstrijskega vojaka je skušal dobiti načrt nove trdnjave. Vojak je pa obvestil o tem vojaško oblast. V določenem času je prišel s stražmojstrom karabinierov na dogovorjen kraj po načrt. Nekoliko v stran je bilo opaziti več kmetov, ki so pasli živino. Avstrijski vojak je prišel in se je približal Vuerichu. Mahoma so prihiteli kmetje in z revolverji v rokah napovedali obema Lahoma aretacijo. Vuericha so prijeli, stražmojster je pa ubežal čez mejo. Za njim so oddali več strelcev, pa ga niso zadeli. Kmetje so bili namreč preoblečeni — orožniki.

Ivan Kregar, njegova gospa in Frančiška Štefe pri celjskem porotnem sodišču oproščeni. Svoj čas so razni liberalni ljubljanski listi poročali, da sta podpredsednik ljubljanske trgovske in obrtne zbornice, g. Kregar in urednik »Slovenca«, g. Ivan Štefe, udrla v zbornico in tam falzificirala listine za volitve. Zadevo je pograbilo državno pravdnništvo in vložilo tožbo zoper bivšega uradnika trgovske zbornice, Ivana Eržena, Ivana Kregarja, Kregarjevo gospo in ženo gospoda urednika Štefeta, češ da so občinski kataster potvorili (falzificirali), s tem, da je Eržen na prigovarjanje in proti

Ženske doma niso mogle Tevža pričakati. Dan je bil takrat že dolg, a gospodar se je vrnil šele, ko je bilo nebo že posuto z zvezdami in so otroci že davno spali.

Ni prišel sam; pripeljal je s seboj starejšega, malo gluhega hlapca, kateri je tukaj delal že prej enkrat, ko je še živel ded. S prisiljenim nasmehom je pripovedoval, da mu je zdravnik ukazal vzeti si nekoga na pomoč, dokler se ne bo iznebil kašlja. Drugače je le pripovedoval, da je ta zdravnik jako dober, moder gospod.

Tevž je res izročil zanesljivemu in delavnemu hlapcu vse poljsko delo in sam je s posebno pridnostjo popravljaval hišo in stanovanje. Polagoma je pokrtil hišo z novimi skodljami, stari prag iz drobnega kamenja je nadomestil z velikimi ploščami in na obeh straneh hiše je položil tlak za odtok deževnice. Končno je prizidal kamreo iz dil z durci, da bi jo mogel zakleniti, in s posebnim veseljem je tam začel ravnati razne reči, katere je s trudom pripeljal na gare iz doline in jih tajil pred ženskami.

(Dalje sledi.)

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nimamo več bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko „Elza-kroglice“. Po izkušnji Vam svetujemo, da jih poskusite; one odpravijo zapečenost in pospešujejo prebavo. 6 škatel franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko).

plačilo od strani g. Kregarja preuredil občinski kataster, da so se davčni podatki pri posameznih volilcih preuredili, zvišali ali znižali v korist Kregarjevih pristašev pri volitvi v trgovsko zbornico. Obtoženki pa volitve v korist Kregarjevih pristašev pri volitvi v trgovsko zbornico. Obtoženki pa volitve v korist Kregarjevih pristašev pri volitvi v trgovsko zbornico. Obtoženki pa volitve v korist Kregarjevih pristašev pri volitvi v trgovsko zbornico.

I. veliki spodnještajerski obrtni shod v Celju. Dne 27. majnika se je v Celju v veliki dvorani Narodnega doma zbralo okrog 200 slovenskih obrtnikov. Shodu je predsedoval ključavničarski mojster Ivan Rebek iz Celja. Govorili so o obrtni organizaciji g. Engelbert Franketti iz Ljubljane, o celovškem obrtnem shodu g. Pinterič iz Trbovelj, o posredovanju vajencev in pomočnikov g. Rebek, o trgovski in obrtni zbornici za Sp. Štajersko državni in deželni poslanec gosp. dr. Ivan Benkovič, o škodljivcih obrtništvu g. Čretnik iz Št. Jurja, o obrtništvu in kartelih dr. Anton Božič, o obrtnem šolstvu poslanec Karol Verstovšek. Izvolili so odbor, ki naj prouči vprašanja, ali kaže osnovati centralno društvo za trgovino in obrt kot predhodnico spodnještajerske zbornice. Shod je bil sijajna manifestacija slovenskih obrtnikov in krepak odgovor na izzivalni obrtni shod na Binkošti v Celju, ki se ga je udeležilo le kakih 50 mož. Dobernigova agitacija v Celovcu za ta shod torej ni nič izdala!

Kdo bo zadel glavni dobiček turških srečk? To se bo zvedelo po žrebanju dne 1. junija, gotovo pa je, da ne bo nič zadel, kdor nima turške srečke. Vsakdo naj tedaj hiti z naročilom, da bo deležen žrebanja že dne 1. junija t. l. Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Deželni kulturni svet koroški je res prava molzna krava za naše nemške sosede in nemčurske »naprednjake« med nami. Od raznih strani prihajajo pritožbe o skrajno krivičnem razdeljevanju podpor, premij itd., da, deželni kulturni svet ima celo predrznost, prošnje od prosilcev, o katerih sumi, da niso nemškonacionalno pobarvani, popolnoma utajiti ali pa kratkomalo odkloniti. No, gospodje se motijo, ako mislijo, da jim je vse dovoljeno, kajti kakor čez sedem let vse prav pride, tako bomo tudi mi na pristojnem mestu uporabili tisto gradivo, katero zberemo o deželnem kulturnem svetu in njegovem »pravičnem« postopanju.

Bistrica v Rožu. (Blagoslovljen je zastave.) Novo zastavo veteranskega društva za Bistrico, Sveče in okolico, blagoslovil je na binkoštni ponedeljek preč. g. monsignor Rafael Kozák, c. in kr. vojaški kurat iz Celovca ob asistenci domačih duhovnikov. Slovesnosti se je udeležilo lepo število drugih veteranskih društev in tudi požarnih bramb. V srce segajočih besedah nam je slikal gospod monsignor pomen veteranske zastave. Žal, da je govor bil samo v nemškem jeziku. Krivo na tem je pa edino društveno poveljništvo. Kako srčno je želelo domače slovensko ljudstvo in tudi večina veterancev slišati navdušljivih besed tudi v svojem domačem jeziku. Toda naša nemčurska bistriška gospoda hoče celo pri patriotičnih slavnostih zatirati v ljudstvu najnaravnejša čustva ter prezirati potomce onih slovanskih junakov, ki so tukaj pri »Francoskem križu« pred stoletji prelili svojo kri v boju za cesarja in domovino.

Podgrad ob Klopinskem jezeru. (Obesil) se je dne 21. maja proti 11. uri zvečer 44letni kajzar Janez Pridnik. Delal je na novi Mičejevi vili kot tesarski polir. Vračeval se je ob tem času v dvema tovarišema proti domu, ker so poprej »pušle pili«. Spotoma malo zastane in ko spremljevalca zaslisiha neko rohnenje, stopita nazaj pogledat ter ga najdeta na tleh ležečega. Zadržnil se je bil s svojim pasom, katerega konec se je še odtrgal. Seveda je bila že vsaka pomoč prepozna. Po govorici ga je gnalo k temu žalostnemu koraku nesrečno domače zakonsko življenje. Zapušča vdovo in več sirot. — Pokopani je bil v četrtek v posebnem oddelku škocijanskega pokopališča in brez cerkvenega blagoslova, — kar nekateri ljudje ne morejo prav razumeti, čeravno se je popolnoma pravilno postopalo. (Gotovo

so tisti le slabo poučeni o cerkvenih predpisih in zato tudi niso merodajni. — Op. ur.)

Vidrovas. (Požar). V ponedeljek, 27. maja, so se okoli poldesete ure zvečer, ko se je večina ljudi že podala po počitku, nenkrat začeli klicati: »Ogenj, gori!« Preplašeni so leteli ljudje iz hiš, nekateri samo na pol oblečeni in hiteli na mesto požara. Gorelo je pri domače »Požeju«. V par minutah se je plamen razširil na poslopja, tako da ni bilo mogoče rešiti živine, ki je obupno mukala v hlevu. Zgorelo je 12 glav goveje živine, ki je bila last po domače »Podgornika«. Nestrpno smo pričakovali požarne brambe iz Pliberka in šele čez eno uro, ko je plamen že vse uničil, je prišel neki gasilec vprašati, ali je potreba da pripeljejo brizgalno. Kaj neki bi rekli Pliberčani, ako bi tam nastal požar in bi okoličani šele čez eno uro prišli vprašati, ali smejo priti pomagat reševati.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom »Ženska hvala«, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom »Schicht« znamka »Jelen«, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček »Ženska hvala« in milo »Schicht« belita perilo kakor solnce.

Podravlje. Izobraževalno društvo »Sloga« je priredilo na Binkoštni ponedeljek zelo dobro obiskan shod v Vospernikovi gostilni. G. župnik Gabron je došle goste iz Beljaka, Lipe, Vrbe, Kostanj itd., prav srčno pozdravil. Uprizorili so prav dobro dr. Krekovo igro »Tri sestre«. Mala deklica je prav krepko deklamirala »Ribiča«. Gosp. Smodej iz Celovca je govoril o službeni pragmatiki za uradnike.

Medgorje. (K občinskimi volitvami.) Naš očka g. župan Šušnig se že — šuš! Čeprav mu vino in konjak teče v želodec in voda v črevlje, vse vkup nič ne pomaga, je vse zaman! Volilni imenik je ležal na ogled samo osem ur, ker župan menda ne zna brati občinske volilne postave. Čez 14 dni potem je očka sam brez kake reklamacije v III. razredu prečrtal kar deset volilcev, a s tem seveda ničesar ni popravil, ampak je zapisnik še bolj pokvaril. Kakor poroča glavarstvo iz Celovca, so v II. razred uvrstili kar sedem volilcev (od teh pa česa nasprotnikov) s skupnim davčnim zneskom 266 K 25 v; drugi razredi so ostali pa sicer vsi enaki. Iz tega je jasno razvidno, ker se ima volitev vršiti v razredi po domače Matjevi zudli, da nas hočejo pod zaščitništvom ali varstvom g. Metnica in samega glavarja, našega častnega občana Rajnerja, popolnoma ugonobiti. Če se celovško okraj-

no glavarstvo ne bo čisto očitno postavilo na stran nemškutarke stranke, potem bo moralo ukreniti, da se volilni imenik še enkrat razporeži, da bomo spoznali, kakšen da je, prej da ga zaprejo v mizo; odrediti volitev v šoli, ki je na sredi občine in je bila lani volišče za državni zbor, da ne bo alkohola, hrupa in prepira; k volitvi poslati nepristranskega komisarja (pa ne Jožefa Levca, slabega spomina od lani). — Medgorski volilci.

Globalnica. (Marijina družba.) — Praznik Kristusovega Vnebohoda, dne 16. maja t. l. se je pri nas obhajal nenavadno lepo in ganljivo. Ustanovili smo vendar enkrat Marijino družbo za Globalnico in Šteben, in je bilo po veleč. prelato dr. M. Ehrlichu iz Celovca sprejetih 37 deklet. Prišla je tudi sosednja Marijina družba iz Št. Lipša ter je spremila v dolgi procesiji zastavo in v družbini obleki nove Marijine družbenice med zvonjenjem in krasnim petjem pred Marijin oltar, kjer je bil nagovor in slovesen sprejem. Cela slovesnost je bila ganljiva in je napravila najboljši utis na dekleta in na pobožno ljudstvo, ktereja je bilo zbranega veliko.

Črna. (Strela udarila v družbo štirih ljudi.) V petek 24. majnika, se je zgodila pri domače Šumahu velika nesreča. Štirje delavci, dve dekli in dva hlapca, so prekopalvi neko njivo, kjer je nasajen krompir. Južino jim prineso na polje, in ker se je pripravljalo k dežju, se vsedejo pod košato smreko v bližini. Komaj začno južinati, je udarila strela v dotično smreko in je pri tem ubila 18letno Angelo Zadnik, 16letnega fanta pa je vrglo po bregu nizdol in mu je zasukalo obe nogi v kolenih, da so bile pete spredaj, in mu je sezulo čevlje, ne da bi mu bilo jermenov razvezalo ali raztrgalo. Najmanj prizadeta je bila 16letna deklica, ki se je hitro zavedla in šla po ljudi, da so prišli ostalim trem na pomoč. Prihiteli ljudje so spravili še nezavestnega hlapca Gregorja Koniča, ki je bil še vedno s hrptom naslonjen na smreko, k zavesti, ki pa še zdaj leži težko bolan v postelji; fantu je zdravnik uravnaval nogi. Angelo Zadnik, cvetočo hčer priljubljenega delavca-ruđarja Bernarda Zadnik, pa smo na Binkoštno nedeljo položili k zadnjemu počitku. Ob odprtem grobu so imeli prečastiti gospod župnik ganljiv nagovor. Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod!

Bilčovs. Slovensko krščansko socialno izobraževalno društvo »Bilka« je imelo na binkoštni ponedeljek svoj mesečni shod. Takoj po maši se je zbralo veliko mladeničev, mož, deklet in žen v prostorih v župnišču. Tajnik S. K. S. Z. je govoril o kmečkem stanu, podpredsednik S. K. S. Z. o vsenemštvu. Ob koncu so zapeli pevci par lepih pesmi. Pristopilo je tudi veliko novih članov.

Sv. Višarje. 22. maja krog 5. ure popoldne so prišli na božjo pot prevzvišeni knezoškof g. dr. Kaltner v spremstvu mil. g. kanonika Pirkerja, dvornega kaplana in žabniškega župnika č. p. Pija. Prevzvišeni so hodili iz Žabnic le 2 uri inpol. Ta dan so bile na Sv. Višarjih zbrane tri procesije: podjunska, ljubljanska in slovenjegraška. Zato so pa bili prevzvišeni tako veseli, ker so videli toliko romarjev, zbranih na najlepši in največji božji poti na Koroškem. Na strani v cerkvi smo opazili nekaj posebnega. Precej velika tabla, ki je vsa okrašena s kitajsko pisavo. P. Letus Kovač, bivši duhovni pomočnik na Sv. Višarjih, sedaj misijonar na Kitajskem, je poslal to podobo. V njegovem kraju je razsajala kuga in ljudje, katerim je g. pater večkrat govoril o višarski Materi božji, so se zaobljubili k njej v tej stiski. In res jih je rešila grozne bolezn; zato so darovali to podobo višarski Materi božji.

Katol. slov. pevsko in izobraževalno društvo »Peca« v Možici priredi v Možici dne 2. junija t. l. precej po maši letni občni zbor v svojih prostorih pri Žagmojstru. — Spored: Pozdrav načelnika. Poročilo tajnika. Poročilo blagajničarja. Poročilo knjižničarja. Govor. Pobiranje članarine. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Velikovec. (Nemško-nacionalni Bauerntag in velikovška Jungmannschaft.) Znano je, da je sklenila »Slovenska krščansko socialna zveza« lanske leto, dne 5. junija, napraviti vsako leto

na binkoštni ponedeljek mladeniški tabor v Št. Rupertu pri Velikovcu. Bauernverein in Bauernbundi so napravili letos ravno na isti dan takozvani »Bauerntag« v velikovski telovadnici. Nismo mislili pisati kaj o tem shodu, če bi nas ne bili prisilili govorniki, nemško-nacionalni poslanci, kakor dobro znani Nagele, Dobernig in Meier in pa že neštokrat blamirani gozdarski mojster Manner. G. Manner je pri otvoritvi shoda povdarjal, da je shod za Nemce in Slovence, za liberalce in klerikalce. Ko pa nastopi državni poslanec Meier, je pa najprvo poudarjal, da je shod za Nemce, in je naglašal samo »mi Nemci« itd. Koliko je pa bilo pristnih Nemcev razven učiteljstva in par visokih glav na shodu? Videlo se je, da ni imel drugega namena, nego udrihati čez koroške Slovence. Tako je imenoval mladeniški tabor v Št. Rupertu »eine demonstrative Versammlung« (demonstracijski shod). Poglejte volkove v ovčji obleki! Ali so bili Slovenci tisti, ki so že na vse zgodaj hodili po Velikovcu in Št. Rupertu z nemškonacionalnimi znaki v celih gručah? Ali so bili Slovenci ista velikovška patentirana Jungmannschaft, pri kateri je morala celo oblast vmes poseči ter jo pognati zopet nazaj v svoje brloge. Gospodu Dobernigu bi pa svetovali, da naj pazi, da se njemu ne bo zgodilo isto, kar je svetoval kmetom in gospodinjam. G. Nageleta pa pozivamo, da svoje trditve dokaže: Zakaj se vlada ni mogla in ne more zažesti na Slovane, posebno ne na Slovence. Gotovo ste se le zmotili, ali ni ravno narobe resnica? G. poslanec, ali niso ravno Slovenci in Hrvatje tisti, kateri so že veliko in veliko krvi prelili za našo Avstrijo, za zemljo, katera je naša last in katero nam hočejo vzeti ter nas potisniti v Jadransko morje. Za danes zadosti. Ko boste na vsa ta vprašanja dali jasen odgovor, bodemo prišli z drugimi.

Svetujemo Vam, da revmatskih in protinskih bolečin v križu in po udih, trganja v ledjih ne zaneimate. Dvanajsterica za poskušnjo Fellerjevega fluida z znamko „Elza-fluid“ stane samo 5 kron. Učinkljive prvine rabarbara-korenine, ki pospešujejo preosnovo, tedaj izboljšujejo kri, vsebujejo bolečine utehajoče, tek pospešujoče, krč olajšujoče Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko „Elza-kroglice“. 6 škatel franko 4 krone. Razpošilja E. V. Feller v Stubici, Elza-trg 67 (Hrvatsko).

Sveče. (Škrlatica) jemlje, hvala Bogu, od nas slovo. Tudi se je zopet začel šolski pouk. Ta huda bolezen je napadla precejšnje število otrok ter tirjala čvetero smrtnih žrtev, izmed njih tri šolarje. Ganljivo je bilo slišati, da je osemletna deklica prejela na smrtni postelji prvo sveto obhajilo obenem kot popotnico v večnost.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računke listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Politične vesti.

DEMONSTRACIJE V BUDIMPEŠTI. BOJ S POLICIJO IN VOJAŠTVOM.

Na Ogrskem se bori v državnem zboru za splošno in enako volivno pravico. Stranka poslanca Justha. Soc. demokratije, ki v zbornici nimajo zaslombe, so po svoji navadi za 23. majnik napovedali generalni štrajk. Obenem so se pripravljali na velike demonstracije za splošno in enako volivno pravico. Štrajkalo je pa v resnici le polovica organiziranih socialistov, okoli 50.000, drugi so delali naprej. Pri demonstraciji pred parlamentom je prišlo do spopada med demonstranti in policijo ter vojaštvom. Na policijo je začelo padati kamenje in je morala streljati. Demonstranti so ustavili promet električne železnice, pobili na vozovih šipe, na različnih krajih zapalili in začeli graditi barikade. Vojaštvo je končno naredilo red. Število mrtvih znaša 8, hudo ranjenih 182, aretiranih pa je bilo nad 300 oseb. Socialistični voditelji so brezvestno gnali delavce na ulice k demonstraciji, razvnele so se delavske strasti, potem pa jih niso imeli več v oblasti. Delavce so pošiljali pred puške, sami pa so bili v varnem zavetju. S takim postopanjem socialisti uvedbo splošne in enake volivne pravice le ovirajo.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Steckenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Bergmann & Co. v Dečnu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Društveno gibanje.

Seja Slovensko kršč. soc. zveze se vrši v sredo, dne 5. junija 1912 ob 2. uri popoldne v hotelu Trabesinger. Društva, udeležite se seje po možnosti po zastopnikih!

Slovenska kršč. soc. zveza naznanja vsem društvom in knjižničarjem mladinskih knjižnic, da se še dobijo Jurčičevi spisi (7 knjig).

Sveče. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi na drugo pobinkoštno nedeljo ob 3. uri popoldan prelepo igro »Turški križ«. Vstopnina po navadi.

Globasnica. Kat. slovensko izobraževalno društvo v Globasnici priredi svoj redni letni občni zbor dne 9. junija t. l. pri Šoštarju ob tretji uri popoldne. Na sporedu je igra, govor in volitev novega odbora.

Slovensko čebelarstvo društvo priredi dne 29. in 30. junija t. l. v Ljubljani pri novem čebelnjaku v Marijanišču dvodnevno praktičen čebelarški tečaj za čebelarje, ki žele izpopolniti svoje čebelarstvo znanje in se izvežbati v naprednem čebelarstvu z modernimi panji. Glavni odbor vabi torej čebelarje, ki se žele udeležiti tega tečaja, da se pismeno prigrasijo najkasneje do 23. junija t. l. na naslov M. Humek, dež. sadjerejski učitelj v Ljubljani. Posebno opozarja čebelarstvo podružnice, da odpošljejo k tečaju po enega čebelarja, ki bi bil pripravljen pridobiti znanje vporabljeni pri svojem čebelarstvu, z gledom in poukom vplival na razvoj in napredek v svojem okolišju. Ker je število udeležencev omejeno, se bo vsakemu prigrasencu javilo po dopisnici, ali je v tečaj sprejet ali ne. Natančen spored tečaja in druge podrobnosti bodo objavljene v prihodnji številki »Slovenskega čebelarja«. Odbor S. Č. D.

Žitaravas. Slovesna otvoritev »Društvenega doma« se vrši dne 23. junija t. l. v velikim mladeniškim shodom. Natančen spored se naznani pravočasno.

Guštanj. Slov. katol. izobraževalno društvo Guštanj-Tolstivrh in okolica priredi shod dne 2. junija pri Petraču. Na sporedu bo govor in volitev tajnika. — Odbor.

Ženski shod v Črni. Na kvaterno nedeljo, dne 2. junija 1912, se vrši v Črni ženski shod, na katerem govori č. g. Janez Kalan, urednik »Bogoljuba« iz Ljubljane. Zanimanje za shod je veliko; tudi v sosednih župnijah. Vabljeni so vsa dekleta in žene iz župnije in tudi iz sosednih župnij. Začetek kmalu po drugi sveti maši. Shod se vrši v zgornjih prostorih »pri Drofelniku«.

Vogrče. Podružnica kulturnega sveta za občino Blato priredi v nedeljo, dne 9. junija t. l., popoldne po blagoslovu »pri Škofu« shod, na katerem se bo eventualno ustanovila tudi živinorejska zadruga za našo občino. Shod bo zato velevažen. Kmetje! Pridite torej v najobilnejšem številu! Vabi načelnštvo.

Dekliška Marijina družba v Št. Rupertu pri Velikovcu vljudno vabi na slavnost blagoslovljenja nove družbine zastave, ki se bo vršila na kvatarno nedeljo, dne 2. rožnika t. l. ob 2. uri popoldne po sledečem sporedu: I. Cerkvena slavnost. 1. Slavnostna pridiga, govori č. g. Jožef Dobrovc, kanonik v Velikovcu; 2. blagoslovljenje zastave po č. g. Šimnu Čemer, dekanu v Velikovcu; 3. sveti rožni venec z blagoslovom. II. Slavnost v »Narodni šoli«. 1. Pesem »Tebe zbrale smo, Devica«. 2. Nagovor, govori Anica Skrinar, prednica Marijine družbe. 3. »Družbina zastava«, deklamuje Katica Koh. 4. »Marijin otrok pred nebeškimi vrati«, deklamuje Katica Lasnik. 5. »Slovenska dežela«, pojó Marijine hčere. 6. Igra: »Sveta Cita«. Slike iz njenega življenja v treh dejanjih. 7. Med dejanji se poje »Kdo bi zmirom tužen bil?«, »Sem deklica mlada, vesela«, »Lahko noč«. Vstopnina: Sedeži 50 vin., stojišča 20 vin. — Na obilno udeležbo vljudno vabi vse verne in zavedne Slovence in Slovenke — Dekliška Marijina družba.

Medgorje. Marijina družba v Medgorjah priredi na lepo nedeljo, to je 9. junija, ob pol treh popoldne na župniškem vrtu igri »Lurška pastirica« ter »Kmet in avtomat«. Med odmori bodo peli narodne pesmi. Vstopnina 40 v, udom izobraževalnih društev 30 v.

Gospodarske stvari.

Slovenski kmetovalci, poprimite se sadjarstva!

(A. Fritz.)

(Dalje.)

5. Sajenje sadnega drevja.

Sajenje je jako važno delo, kajti od tega je odvisen ves poznejši razvoj drevesa. Drevo ne bo nikoli dobro uspevalo, ako se vsadi tam, kjer so že stoletja stala drevesa. Kakor pri poljedelstvu je treba tudi pri sadjarstvu kolobariti. Po peškastem sadju naj se sadi koščičasto ali pa vsaj, če ne gre drugače in je zemlja dosti globoka, po jabolkah hruške — ali pa narobe. Treba je pred takšno saditvijo zemljo dobro obdelati in z gnojenjem zboljšati. — Kdor si drevesca ne vzgaja sam, naj si jih kupi v dobri, zanesljivi drevesnici, nikdar od trgovcev ali na sejmi. Drevesa, ki so vzrasla v pušči, slabi zemlji, so za sajenje ravnokot malo sposobna, kot ona, ki so rasla v predobri zemlji. Tudi ne bodo drevesa dobro uspevala, če so iz drevesnice sredi gozda, ampak drevesa, vzgojena na prostem, vsem vplivom dostopnem prostoru se bodo najbolj obnesla povsod in se lahko računata na uspeh. — Važna je tudi pred saditvijo izbira vrst. Predvsem naj se sadi vrste, ki so v dotičnem kraju udomačene in poznane ter se dajo uporabiti za prodajo, kuhinjo in mošt. Treba je tudi premisliti tržne razmere. Kakšno sadje se da v dotičnem kraju z najboljšim haskom prodati: zgodnje ali pozno, to pride v poštev v bližini mest in v industrijskih krajih. Treba je primerjati lego, zemljo in podnebje. V jako dobrih razmerah se sadi plemenito sadje, v slabših pa ono za kuhinjo in mošt. Glede lege razlikujemo: sadni vrtni, bregovi in pašniki. Na od hiše oddaljenih prostorih se plemenito sadje nikoli ne sadi, tudi ne ob bregovih ali cestah, kjer se sadi vedno drevesa z visokimi debli in navadne, pozno zoreče vrste. — Čas saditve je v jeseni meseca oktobra in novembra ter spomladi marca — aprila. Kdaj naj se sadi, je odvisno od zemeljskih in podnebnih razmer. V mrzlih legah, v mokri in neprodorni zemlji naj se sadi spomladi. Ako pa je lega ugodna, suha, prodorna peščena zemlja, je jesenska saditev najboljša, ker se drevo že pred mrazom dobro prime in požene nove koreninice, tako drevo se prihodnjo spomlad že lepo razvija in raste, medtem ko spomladi vsajeno za eno leto zaostane. Pri jesenski saditvi je dobro, ako se površje zemlje nad koreninami pokrije z listjem ali drobnim gnojem, da mraz ne more toliko vplivati. — Pred vsako večjo saditvijo je treba dotično zemljišče zmeriti. Zmeri se s špago; treba je začrtati tri ali štiri kote s količki. Razdalja dreves je odvisna od vrste same in prostora, kjer raste. Na travnikih, kjer se suši seno, se sadi redko, in sicer jabolka v vrsti 12 do 15 m, vrste vsaksebi 20 do 25 m narazen. Vrste naj ležijo od juga proti severu, ne od vzhoda na zahod. Drugod se sadi: jabolka, hruške in češnje v razdalji 8 do 12 m. Češplje slive 4 do 7 m. Vse prtilične sadne vrste 3 do 5 m. Po naših sadnih vrtovih so drevesca navadno veliko pregesto skupaj, radi tega rodijo malo in slab sad, ker ne more solnce vplivati ne na cvet, ne na sad. (Dalje sledi.)

Kako je ravnati z mlekom v poletnem času? Takoj, ko se pomolze, se mora mleko z dobrim cedilnikom precediti. Najboljši cedilnik je Uhlandov z dvema sitoma in vlogo iz bombaževine. Ko je mleko precejeno, se mora hitro in močno ohladiti. V manjših razmerah so za ohlajevanje mleka najbolj pripravna korita iz železa ali betona (baseni), v katerih cirkulira voda (sveža doteka, stara odteka). V ta korita, ki morajo biti na hladnem in zračnem prostoru, se postavi mlečne posode. Pri večjih posestvih pa je najbolje, ako se nabavi hladilnik za mleko. Najbolj priprost je Lavrencov hladilnik; v tem cirkulira sveža voda od spodaj navzgor, to se posebno lahko napravi tam, kjer je že vodovod vpeljan. Ako tega ni, se napravi vodni rezervoar. Schmidtov hladilnik ima samo jedno spiralno zavito cev in je tudi priporočljiv. — Ako se mleko dobro ohladi in

pride s svežim zrakom v dotiko, se v do-
broti dokaj zboljša in se ne skisa hitro, ker
se onemogoči delovanje mlečnokisljih glivic,
ki povzročajo posebno pri visoki tempera-
turi skisanje svežega mleka. Najbolj pod-
vrženo vsem boleznim je mleko, ki ima to-
ploto živalskega telesa, torej hitro po molži
(30 do 35 stopinj C.). — Mlečna posoda mo-
ra biti vedno snažna, pocinkana in se mora
umivati z vročo apneno ali sodno vodo, na-
to se poplahne s svežo. Pred porabo se mo-
ra vedno tudi s svežo vodo poplahniti. —
Pri transportu mleka je paziti na to, da ne
pridejo posode v dotiko z vročimi solnčnimi
žarki in se tudi ne stresejo. (A. Fritz.)

Slovenske občine in slovenska društva!
**Spominjajte se v svojih proračunih „Slo-
venske Straže“!**

Raznoterosti.

**Pomanjkanje ženskih poslov v Ameri-
ki.** Newyorški župan je nedavno prejel od
mestnega posredovalnega urada naslednje
poročilo: Sedaj je prostih 100.000 mest za
služkinje, ki bi hotele služiti za mesečno
plačo 120 K. Toda služkinj ni. Neka gospa v
predmestju Mount Vernon ima v svoji to-
varni za obleke zaposlenih več sto deklet,
ki jim daje povprečno 25 kron plače na te-
den; toda za svoje gospodinjstvo pa ne mo-
re dobiti služkinje za 30 K tedenske plače,
dasi bi dobila seveda še prosto stanovanje
in hrano. Med 100 gospodinjami srednjih
stanov jih je 99 prisiljenih opravljati tudi
najtežja dela v gospodinjstvu, ker ne dobe
služkinj. Dekleta nočejo več služiti niti za
35 in 40 kron na teden. Tudi doseljena de-
kleta se upirajo »kuhinjski sužnjosti« in
grede raje za manjšo plačo delat v tovarne.
Na vprašanje, zakaj ne marajo služiti, pri-
povedujejo: »Služkinja ali sploh ne sme
sprejemati obiskov, ali pa jih gospodarji
grdo gledajo. Poselsko delo ni nikdar kon-
čano, nikoli nima svobode in prostega ča-
sa zase. Tovarniška dekleta lahko pri delu
skupaj pojo, zvečer se lahko prijateljsko
shajajo, služkinja pa je vedno osamljena
in prepuščena sama sebi. Kakor hitro je
delo v tovarni končano, je delavka gospa
kakor vsaka druga; v gospodinjstvu je pa
le ena gospa — gospodinja, in služkinja je
vedno le služkinja.« Poročilo omenja, da
pomanjkanje služkinj ne bo pojenjalo do-
tlej, dokler gospodinjje s služkinjami ne bo-
do postopale tako, kakor z drugimi usluž-
benci in jim določile gotov čas za delo in
za počitek. — Iz tega poročila izhaja, da se
s služkinjami v Ameriki jako slabo postop-
pa, ker bi se drugače vsaj tiste, ki nanovo
pridejo v Ameriko, polakomnile res lepe
plače. Seveda je pa treba pri teh plačah
vpoštevati, da pri sedanjih tamošnjih raz-
merah 25 dolarjev (tolika je povprečna me-
sečna plača služkinj) ne pomenja dosti več
kakor 50 kron, kar razmeroma ni veliko.
Za priprostega dekleta, ki ni vajeno Ame-
riškega gospodinjstva, je pa služba v Ame-
riki sploh pravo peko in bi vsaka jokala
krvave solze za skromnejšo, pa dobrosrč-
nejšo in obzirnejšo domovino. Zato naj si
naše deklet stokrat premisli iti za kruhom
v Ameriko.

Jetnik na »počitnicah«. V državnih za-
porih v Atlanta, Ga., je zaprt že 16 let za-
morec John Huddleson, ki je bil obsojen
radi umora v dosmrtno ječo. Te dni je pa
dobil 30 dni »dopusta«, ker se je ves čas
uzorno vedel. Odšel je domov, da obiše
svojo postarno mater.

Človeška kri na prodaj. Več kakor 150
siromašno oblečenih mož je oblegalo ne-
davno Lebanon bolnico v New Yorku, da si
dajo proti plačilu odškodnine v znesku 25
dolarjev nastaviti kri. Brali so oznaniilo v
listih, da se išče zdrav mož, ki bi dal proti
plačilu 25 dolarjev svojo kri za prenos na
drugo osebo. Zdravniki so potrebovali kri
za neko Mrs. Ystande Herman, 32 let sta-
ro, ki je izgubila pri neki nesreči preveč
krvi.

Kako se dela denar? V poslovnem letu,
ki se je končalo z 31. januarjem t. l., je
imela družba podzemskih železnic pod re-
ko Hudson v New Yorku 50,279.340 dolarjev
čistega dobička.

Uljnjak naprodaj. Vila Sagmeister, Kriva Vrba.

**Kupujte pri tvrdkah, ki in-
serirajo v „Miru“!**

Loterijske številke.

Praga, 22. maja:	15	54	5	70	51
Gradec, 25. maja:	11	53	62	51	46
Dunaj, 25. maja:	2	32	19	66	82

Tržne cene v Celovcu

23. majnika 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	23	50	—	—	15	—
Rž	20	95	22	50	13	—
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	24	—	—	—	12	—
Oves	21	47	23	—	7	92
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	—	3	60
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	8	—	—	—
kislo	4	50	6	—	—	—
Slama	2	80	4	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur.maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	20	2	30	—	—
sur. 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	3	—	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogram.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	84	—	—	1	1
Voli, pitani	440	500	90	94	—	7	4
za vožnjo	480	520	—	—	—	18	10
Junci	300	320	—	—	—	6	4
Krave	280	600	70	74	—	56	22
Telice	310	—	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Prasete, plemena	18	46	—	—	—	706	306
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Črni

ki se bo vršil

dne 9. junija 1912 ob 1. uri popoldne v pro-
storih posojilnice.

Spored:

1. Potrjenje letnega računa.
2. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Razni nasveti.

Opomba: Ako ob določenih uri ne bo navzočih zadosti zadržnikov, se bo uro pozneje zborovalo brez ozira na število zadržnikov.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

SUKNO

in modno blago za gospode
in gospe priporočila izvozna
hiša
PROKOP SKORKOVSKÝ, IN SIN
v Humpolcu na Češkem.
Vzorec na zahtevo franco.
Zelo zmerne cene. Na željo
dam tukaj izgotoviti go-
spoke obleke.

CEFIRE

Lepa kmetija

v prijaznem kraju blizu železnične postaje
Lipa-Strmec in 3,4 ure od Vrbe, je zaradi druž-
binskih razmer **takoj naprodaj.** Lepo aron-
diranega sveta je 31 oralov, sena in paše za
15 repov živine, lepo zarasel gozd, hiša
kakor tudi gospodarsko poslopje v dobrem
stanu. Več pove **Jurij Santner v Vinarjih,**
pošta Vrba, Koroško.

Albin Novak v Sincivasi

trgovina z manufakturnim in špecerijskim blagom
ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in pre-
moga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter raz-
pošilja po železnici in po pošti izborno gorljivo
cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila,
pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinence brezalkoholne pijače, kakor:
malinov, breskvin, hrušov in jabolčni sok.
Cene solidne, postrežba točna.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

Izredna c. kr. državna loterija

za dobrodelne namene c. kr. domobranstva in orožništva.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno do-
voljena, ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni
vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno dne 4. julija 1912.

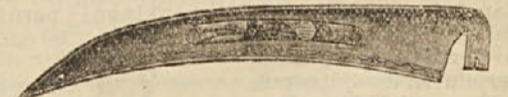
Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije
na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih
kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzo-
javnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. —
Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke
se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov
(oddelek za državne loterije).

Solidno blago! -- Nizke cene!

Pozor! Pozor!

Vsakovrstne kose, in sicer: **turške,**
bistriške, ciganske, **tržiške** in
one z zmajem, **najboljše srpe,**
lépo izdelana kosišča in steljne kose.

Patentirane

kosirje na ključ!

Vsakovrstne čepune!

Bergamo-kamne (osle), najfinejše
in vsakomur kot **najboljše znane.**

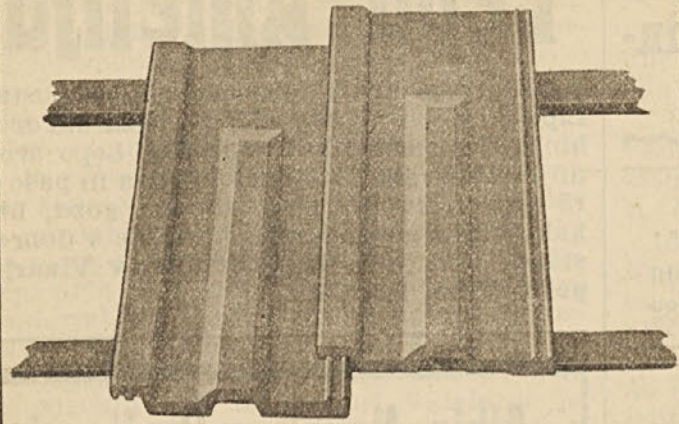
Potrebščine za stavbe: svež **Port-
land-cement,** traverze, štukaturo
za strope in vse **okovje.**

To in vso drugo železnino kupite dobro in
poceni pri tvrdki

Franc Sadnikar

trgovina z železnino v Celovcu
Burggasse št. 7 (poleg hotela Moser).

--- Za kakovost se jamči! ---

Spretni zastopniki se iščejo.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi v vsaki poljubni množini patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom »sistem Marzola«.

Brez odprtih navzgor! — Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

1912 Modni cefiri 1912

laneni in bombažasti kanafasi, inleti, platno, rjuhe, damasti, krizeti, brisače, robci za poletno sezono, batisti, atlasi, deleni, svila, višnjeva tkanina, etamini, blago za damske in moške obleke se kupi najceneje pri izdelovalcu

Jaroslav Marek ročna tkalnica in razpošiljalnica
v Bistri št. 39 pri Novem mestu ob M., Češko.

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto! — V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cejra, kanafesa, delena itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 K, prve vrste za 20 K franko po povzetju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. **Dopisuje se slovensko!** V enem letu nad 300 priznanic od Slovencev.

Zaloga sukna, platna, modnega in manufakturnega blaga.

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg 22 in 23.

Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Največja zaloga preprog. Popolne opreme za neveste.

Sprejmo se za vse večje kraje v slovenskem ozemlju

sposobni akviziterji

za neko veliko zavarovalno družbo, ki sklepa zavarovanja tudi brez zdravniškega preiskanja. Jako pripraven posel za vsakogar, ki želi dobrega postranskega zaslužka; delovanje olajšano z reklamo in priporočilnimi pismi. — Ponudbe naj se pošiljajo pod „Ljudsko zavarovanje“ na „Slov. Stražo“ v Ljubljani.

Lovske puške

Prva horovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig, družba z omeji. zavezo

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

: v Borovljah na Koroškem.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.80, po pošti franko K 1.— več.

Najboljši dobauni vir

izgotavljenih postelj iz dobrega češkega postelj. perja! Napolnjena v gostop. rdečem nankingu: 1 pernica 180×120 cm z 2 blazinama, vsaka 80×60 cm, z nov, mehkim, trpežnim perjem K 16.—, polpuh K 20.—, puh K 24.—. Pernica sama K 10.—, K 12.—, K 14.— in K 16.—, blazina sama K 3.—, K 3.50 in K 4.—. Podvojna pernica 200×140 cm K 13.—, 14.50, 17.50 in 21.—. Blazina zraven 90×70 cm K 4.50, K 5.20 in K 5.50. 5 kg novega, dobrega belega posteljnega perja br. prahu K 24.—, snežno-belega K 30.—, boljšega K 36.—, najfinejšega pukaneja za vis. gospodo K 45.—. 5 kg nepukanega perja od živih gosi K 26.— in K 30.—. Beli puh z velikimi kosmiči K 5.—, boljši K 6.—, najboljši prsni puh K 6.50 za 1/2 kg, pepelast puh 1/2 kg K 2.50 in K 3.—. Pošiljatev franko po povzetju. Zamenjava proti povračilu poštne dovoljena.

Ivana Polatschek, Janovica. Angel št. 27 pri Klatovu, Češko.

Originalni „Deering“-travkosilec
Trpežen! Lahkovlečen! Najnižja rez!
za 1 ali 2 vprežni sili.

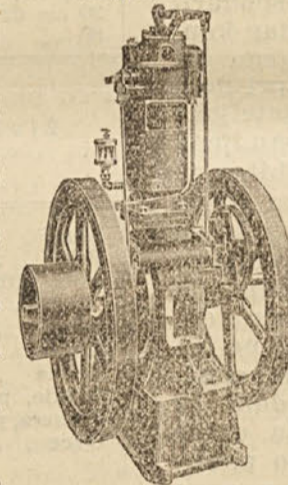
Deering-ov snopovezec!

Laure-jeve plastne grablje
obračevalec sena — grablje za seno
nepresežne, več kot 15% ceneje kakor
povsod drugje.

„Fairbanks-Morse“-motor
ljubljenec svojega posestnika, ker je
strokovno dokazano nedosežen v
konstrukciji, zmožnosti, trpežnosti,
preprostosti in ceni.

Ceniki zastoj in poštne prosto.
Zanesljivi zastopniki se iščejo.

Stoječ, ležeč.

Prevozen, neprevozen.

Vse kmetijske stroje in orodja domače mline itd.

za najnižje cene in najugodnejše plačilne pogoje.

Laure-jeva kolesa

s torpedovim prostotekačem že za K 140.—
dobavi

tovarna strojev IVAN LAURE

Celovec, Völkermarktterring št. 9 a
(zraven živinskega trga).

Največja zaloga strojev v alpskih deželah!

Poprave hitro in najceneje.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **keglišče**, pozimi zakurjeno.

Poleti sediš na **senčnatem vrtu**.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vziaga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzal izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.